

ЗАРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК ТЕОРЕТИЧНИХ ОСНОВ ІННОВАЦІЙ

© Сиротинська Н.М., 2011

Проаналізовано підходи різноманітних вчених до визначення категорії «інновація»; обґрунтовано зв'язок цього терміна із поняттями «новація», «інноваційний процес» та «інноваційна діяльність»; через призму підходів зарубіжних та вітчизняних вчених уточнено дефініції термінів «інновація», «новація», «інноваційний процес» та «інноваційна діяльність», що дасть змогу підвищити конструктивність інноваційного розвитку підприємств.

Ключові слова: інновація, новація, інноваційний процес та інноваційна діяльність.

ORIGIN AND DEVELOPMENT OF THEORETICAL BASES OF INNOVATIONS

© Sirotynska N.M., 2011

In the article approaches of the varied scientists are analysed to determination of category «innovation»; it is examined connection of this term with concepts «novation», «innovative process» and «innovative activity»; through the prism of approaches of foreign and domestic scientists clarification of determinations of terms is carried out «innovation», «novation», «innovative process» and «innovative activity» that will give to promote possibility structuralness of innovative development of enterprises.

Key words: innovation, novation, innovative process and innovative activity.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. В умовах командно-адміністративної економіки основним завданням промислових підприємств було виробництво продукції. Однак з розпадом СРСР та переходом України до ринкових відносин ситуація у промисловості кардинально змінилася, оскільки постала необхідність не тільки виготовлення продукції, але і її продажу. Адаптація вітчизняних підприємств до мінливого ринкового середовища проходила досить важко. Багато підприємств, не витримавши конкуренції, просто припинили своє існування, ті ж підприємства, які змогли зорієнтуватися в нових умовах господарювання, зрозуміли, що основною умовою їх економічного розвитку і забезпечення конкурентоспроможності є інноваційна діяльність.

У вітчизняній економічній літературі термін «інновація» почали вживати тільки після проголошення незалежності України. Не можна сказати, що в умовах планової економіки проблема інноваційної діяльності не розглядалася взагалі, однак в економічній літературі використовувалися зовсім інші поняття, зокрема такі як «впровадження досягнень науки та техніки», «управління науково-технічним прогресом», «управління науково-технічним розвитком» тощо.

Поняття «інновації», «новації», «інноваційний процес», «інноваційна діяльність» нині досить часто вживають у науковій літературі на українських підприємствах, тому актуальною є проблема визначення економічного змісту цих термінів, зважаючи на багатогранність поглядів щодо трактування цих дефініцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми. Проблеми інноваційної діяльності підприємств досліджували досить багато як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Зокрема, слід виділити І.Т. Балабанова [2], В.В. Зянька [9], С.М. Ілляшенка [10], Н.В. Краснокутську [12], О.Є. Кузьміна [16], Р.А. Фатхутдінова [30], П.С. Харіва [31], Н.І. Чухрай [33]. Однак, незважаючи на велику кількість праць, досі не вироблено

єдиного підходу до визначення сутності поняття «інноваційна діяльність» та її основи – «інновації». Тому існує об'єктивна потреба в ґрунтовному аналізуванні різноманітних підходів до трактування цих категорій.

Цілі статті. Дослідження теоретичних основ та прикладних проблем визначення сутності понять «інноваційна діяльність» та «інновація» зумовлює постановку таких цілей:

- дослідити генезис поняття «інновації»;
- проаналізувати підходи до категорій «інновація», «новація», «інноваційний процес», «інноваційна діяльність» у дослідженнях різних авторів та навести авторське визначення цих термінів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Біля витоків теорії інновацій стояв український вчений Михайло Туган-Барановський, який ще у 1894 р. у своєму творі «Промислові кризи у сучасній Англії, їх причини і вплив на народне життя» довів необхідність підтримки державою наукових розробок та їх впровадження у виробництво. На його думку, основою промислових криз є технічний потенціал знарядь праці, а тому саме завдяки науковим відкриттям і технічним вдосконаленням відбувається піднесення економіки [27].

Авторські надбання М. Туган-Барановського розвивали багато вчених. Австрійський економіст Й. Шумпетер у 1939 р. у праці «Кон'юнктурні цикли» вперше ввів в обіг поняття «інновація». Виникненню терміна «інновація» передувало впроваджене Шумпетером поняття «нова комбінація», яке він вжив у 1911 р. в роботі «Теорія економічного розвитку». Й. Шумпетер виділив п'ять основних видів нових комбінацій (інновацій):

- виробництво нового товару або ж існуючого товару в новій якості;
- освоєння нового способу виробництва;
- вихід на нові ринки збуту;
- використання нових видів сировини;
- впровадження нової організації виробництва [34].

Й. Шумпетер довів, що інновація слугує джерелом прибутку, однак водночас виводить економічну систему з рівноваги і є чинником нестабільності.

Важливість інновацій для розвитку економіки обґрунтував російський вчений Микола Кондратьєв, що на початку 20-х років ХХ ст. створив теорію довгих хвиль, згідно з якою існування економічних циклів пов'язане зі структурним оновленням технології виробництва, що означає перехід до нових технологічних принципів [13].

Вагому роль у розвитку теорії інновацій відіграв талановитий англійський науковець Дж. Бернал. У роботі «Наука в історії суспільства» Дж. Бернал обґрунтував необхідність інновацій як обов'язкової умови існування [3].

Сьогодні в економічній літературі є багато різноманітних визначень терміна «інновації». Дослідженням цієї проблематики займаються багато вітчизняних та зарубіжних науковців, причому, на думку американського вченого Е. Тоффлера, проблема нововведень є найвагомішою та найскладнішою з-поміж усіх проблем, з якими стикається людство [26].

Так, Ф. Ніксон розглядає інновації як множину заходів технічного, виробничого і комерційного плану, завдяки яким з'являються нові або ж удосконалюються наявні промислові процеси та устаткування [20].

Б. Санто вважає, що інновація — це загальний техніко-економічний процес, у ході якого завдяки впровадженню ідей та відкриттів створюють досконаліші за якісними характеристиками товари, технології, що приносять прибуток [23].

Б. Твісс під нововведенням розуміє процес від зародження винаходу до його комерціалізації, який поєднує в єдине ціле науку, техніку, економіку й управління [24].

Слово «інновація» походить від англійського «innovation», що в перекладі означає «нововведення», тому деякі автори слово «інновація» замінюють словом «нововведення». Вважатимемо ці два терміни синонімами з ідентичним змістовним наповненням.

Х. Барнет нововведення трактує як будь-яку ідею, дію або речовий результат, котрі за характерними якісними ознаками відмінні від наявних форм [36].

З погляду П. Друкера інновація полягає в розробленні та впровадженні чогось нового, такого, чого раніше не було. Інновація може бути не тільки технічною, але й економічною і соціальною категорією, яка дає змогу досягти високої ефективності виробництва і неможлива без добре організованої, раціональної і систематичної роботи [5].

Німецький науковець Ф. Хаберланд нововведення розглядає з позиції зміни якісних ознак продукції, способів виробництва, технології [37].

М. Портер під інноваціями розуміє нові технології та нові способи праці. На його думку, інновації на підприємстві не обов'язково повинні базуватися на великому технологічному прориві, це можуть бути і незначні покращення продукту, зокрема інший дизайн чи зміни у організації виробництва [22].

М. Хучек окреслює інновацію із трьох сторін: функціональної (з якої інновації – це процес зумисних змін у техніці, технології, організації виробництва), атрибутивної (виникненню інновацій сприяють потреби суспільства) та предметної (інновації полягають у впровадженні нових засобів чи предметів праці) [32].

К. Познанський визнає інновацією будь-які зміни в способах виробництва і товарах, які ґрунтуються на знаннях, що раніше не використовувалися [38].

В. Томпсон характеризує нововведення як процес розробЛЕННЯ, прийняття і реалізації нових ідей, методів, товарів або послуг [25].

Російський економіст В. Мединський інновацію окреслює як об'єкт наукового дослідження, який впроваджується та має відмінні риси від попередніх аналогів [19].

Схоже визначення дає ще один російський вчений – Е. Уткін. На його думку, нововведенням є об'єкт, реалізований на виробництві, що відрізняється від аналогів новітніми споживчими властивостями, отриманими завдяки науково-технічним досягненням [29].

А.Г. Кругліков розглядає нововведення як виготовлений вперше певний засіб або спосіб дії [15].

І. Балабанов під інновацією розуміє результат у матеріальній формі, отриманий від вкладання коштів у виробництво нової техніки, технології, зміну організації виробництва, управління, сервісного обслуговування тощо [2].

Ю.В. Яковець характеризує інновацію як якісні виробничі зміни у техніці, технології або способах організації праці, завдяки яким на ринку з'являються нові або покращені товари [35].

Над проблемами визначення сутності інновацій працювало досить багато українських науковців, які зробили вагомий внесок в інноваційну науку. Так, П.С. Харів трактує інновацію як наслідок інноваційної діяльності, який можна одержати на будь-якому з етапів інноваційного процесу та який набуває вигляду новинок наукового, технічного, організаційного чи соціально-економічного спрямування [31].

В.А. Коноплицький, Г.І. Філін вважають, що інновація – це нововведення в техніці і технології, яке відбулося завдяки науковому відкриттю у певній галузі або підгалузі [14].

О. Дацій визнає інновацією ефективні зміни у економіці, екології, соціальній сфері, техніці, технології, організації праці [4].

С. Ілляшенко розглядає інновацію як результат діяльності, відображений у формі нових або удосконалених товарів, послуг, технологій їх виробництва, способів управління, що допомагають підвищити ефективність діяльності підприємства [10].

Г. Осовська стверджує, що інновація – це нові методи організації виробництва та управління, які впроваджуються не тільки на підприємстві, але і в галузі [21].

М. Зубець та С. Тивончук вважають, що інновацією є новація, матеріалізована у новому товарі, завдяки проходженню всіх етапів науково-технічного та інноваційного циклів [8].

О. Лапко трактує інновацію як комплексний процес створення нового технічного чи будь-якого іншого рішення, в якому виділяють такі етапи: розроблення, створення, комерційне використання та розповсюдження [17].

В. Зянько характеризує інновацію як наслідок впровадження або матеріалізації новаторської ідеї з новими споживчими властивостями у вигляді товару, технології, послуги, засобу праці, які допомагають досягти економічного, екологічного, соціального чи інших видів ефектів [9].

За визначенням Л.Л. Антонюка, А.М. Поручника, В.С. Савчука, інновація – це нова подія, новаторство чи будь-яка зміна діяльності підприємства для покращення конкурентоспроможності на вітчизняному та закордонному ринках [1].

Н. Чухрай, Р. Патора інновацію розглядають як нові ідеї підприємства, реалізовані у виробках, послугах, процесах, методах управління [33].

Проаналізувавши наведені вище означення поняття «інновація», бачимо, що основою цього терміна є зміни, які полягають у впровадженні чогось нового. Незважаючи на розмаїття підходів до сутності інновацій у світовій та вітчизняній економічній літературі, найпоширенішими є два погляди на цю категорію: одні вчені інновацією вважають результат винахідництва, інші вчені розглядають інновацію як процес.

Такі самі суперечності є і у вітчизняній нормативно-правовій базі. Так, у Законі України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року інноваціями названо новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукцію або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [7]. Отже, в цьому законодавчому акті у визначенні інновацій акцент робиться на кінцевому результаті.

В Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 1 – інновація «Обстеження інноваційної діяльності промислового підприємства» інновацією вважається будь-який новий або значно вдосконалений продукт (товар або послуга) або процес, новий метод маркетингу або новий організаційний метод в діяльності підприємства, організації робочих місць або зовнішніх зв'язків [11]. Цей нормативно-правовий документ розглядає інновації як процес.

На нашу думку, слід розрізнити поняття «інновація» та «інноваційний процес». Тому найдоцільнішим є підхід, який трактує інновації як результат.

Визначаючи сутність інновацій, багато науковців роблять акцент на отриманні певних ефектів від їх реалізації. На нашу думку, такий підхід є неправильним, оскільки бажаних ефектів при реалізації інновацій можна і не отримати. Всі інновації в ринкових умовах здійснюються під впливом невизначеності. Чим тривалішим буде інноваційний процес, тим важче передбачити ринкову кон'юнктуру, а, як наслідок, інноваційний продукт може виявитися неконкурентоспроможним.

Дослідження різноманітних визначень терміна «інновації» дало змогу сформулювати власний погляд на цю категорію, який узагальнює множину концепцій провідних вчених та глибше розкриває економічну сутність поняття «інновація». Пропонуємо під інновацією на підприємстві розуміти кінцевий результат інноваційного процесу із впровадження новацій, які завдяки інвестиційним капіталовкладенням втілилися у нових або удосконалених товарах (послугах), технологіях, способах організації виробництва та збуту продукції.

У запропонованому визначенні поняття «інновації» з'явилися такі категорії, як «новація» та «інноваційний процес».

Термін «новація» також не має єдиного визначення. Так, Н.В. Краснокутська новацію розглядає як наслідок інтелектуальної діяльності, що відображений у нових способах, принципах, порядках, відкриттях, товарах, процесах, що відрізняються від минулих аналогів [12].

А.В. Тичинський під новацією розуміє творчий підхід у виробничо-технічній діяльності, який у майбутньому може стати інновацією [28].

Досить чітко обґрунтував відмінність між новацією та інновацією П. Лелон. На його думку, новацією є новий рід товарів, технологій, методів. Для того щоб новація стала нововведенням (інновацією), її необхідно впровадити у виробництво [18].

На наш погляд, новація – це продукт, створений завдяки інтелектуальній праці (проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт), оформлений у вигляді товарного знака, ноу-хау, патенту, методичних рекомендацій, раціоналізаторської пропозиції тощо. Отже, новація трансформується в інновацію завдяки інноваційному процесові.

Доволі багато дослідників початковим етапом інноваційного процесу називають науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, завдяки яким створюються новації. Ми вважаємо це неправильним, оскільки тим самим нівелюється саме поняття новацій. На нашу думку, в інноваційному процесі є такі етапи, як впровадження та комерціалізація (реалізація) новацій, які врешті стають інноваціями.

Досить схожим на термін «інноваційний процес» є термін «інноваційна діяльність». Російський вчений І. Балабанов взагалі ототожнює ці два поняття [2].

П. Завлін, А. Казанцев та Л. Мінделі розглядають інноваційну діяльність як процес втілення ідей у новий або модифікований товар, технологічний процес, представлений на ринку [6].

Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року визначає її як діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [7].

На нашу думку, обидва визначення інноваційної діяльності є не зовсім правильними, оскільки не відображають усього її змісту. Вважаємо, що так можна охарактеризувати інноваційний процес, сутність якого полягає у перетворенні новацій на інновації. Поняття «інноваційна діяльність» є ширшим, оскільки етапи проведення наукових досліджень та створення новацій також є її елементами.

Пропонуємо розглядати інноваційну діяльність як сукупність таких складових:

- аналізування попиту;
- генерування ідей;
- виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт;
- оформлення наукових винаходів у вигляді новацій;
- впровадження новацій у виробництво;
- комерціалізація інновацій з метою отримання прибутку.

Якщо розглядати інноваційну діяльність у ширшому розумінні, то, безперечно, доцільно виділити ще такі етапи, як пробне виробництво та пробний маркетинг, які дадуть змогу визначити практичну цінність інновацій, їх досконалість чи необхідність доопрацювання, можливість серійного виробництва або ж відмову від нього. Кінцевим етапом інноваційної діяльності можна вважати дифузю нововведень, яка передбачає трансфер інновацій у різні країни, завдяки чому вона поширюється у різноманітних галузях, набуває нових споживчих якостей та знаходить нових покупців.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Аналізування наукових та нормативно-правових джерел показало, що в сучасній економічній літературі і вітчизняному законодавстві немає єдиного визначення поняття «інновація». Деякі вчені практично ототожнюють з інноваціями такі поняття, як новація, інноваційний процес та інноваційна діяльність, що, безперечно, є неправильним. Використання статичного, а не процесного підходу до визначення сутності інновацій дасть змогу уникнути цієї плутанини. Інновація є результатом інноваційного процесу, а не процесом загалом. Новацією ж виступає продукт інтелектуальної праці, ще не впроваджений у виробництво та не комерціалізований.

Дослідження показало, що деякі науковці взагалі не вбачають відмінностей між категоріями «інноваційний процес» та «інноваційна діяльність». І навіть більше, деякі автори інноваційний процес вважають ширшим поняттям, ніж інноваційна діяльність. Такий підхід не відповідає дійсності. Інноваційна діяльність на підприємстві є перманентною, тобто вона продовжується безперервно і втілюється у вигляді нових продуктів, способів організації виробництва, технологій тощо, тоді як інноваційний процес є разовим явищем, що полягає у перетворенні конкретної новації на інновацію.

Розмежування та уточнення термінів «інновація», «новація», «інноваційний процес», «інноваційна діяльність» дасть змогу зміцнити підґрунтя інноваційного розвитку вітчизняних підприємств.

Перспективами подальших досліджень у цьому напрямі є розроблення класифікації інновацій.

1. Антонюк Л.Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: моногр. / Л.Л. Антонюк, А.М. Поручник, В.С. Савчук. — К.: КНЕУ, 2003. — 394 с.
2. Балабанов И.Т. Инновационный менеджмент: учеб. пособие для вузов / И.Т. Балабанов. — СПб.: Питер, 2001. — 303 с.
3. Бернал Дж. Наука в истории общества / Дж. Бернал. — М.: Иностранная литература, 1956. — 735 с.
4. Дацій О.І. Розвиток інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві України / О.І. Дацій. — К.: ННЦ ІАЕ, 2004. — 428 с.
5. Друкер П. Эффективное управление. Экономические задачи и оптимальное решение // Пер. с англ. М. Котельниковой / П. Друкер. — М.: ФАИР – ПРЕСС, 1998. — 274 с.
6. Завлин П.Н. Основы инновационного менеджмента: теория и практика : учебн. пособие / П.Н. Завлин, А.К. Казанцев, Л.Э. Миндели. — М.: ОАО “НПО “Издательство “Экономика”, 2000. — 475 с.
7. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. № 40-IV // ВВРУ. — 2002. — № 36. — С. 266.
8. Зубець М. Розвиток інноваційних процесів в агропромисловому виробництві / М. Зубець, С. Тивончук. — К.: Аграрна наука, 2004. — 192 с.
9. Зянько В.В. Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і форми розвитку: моногр. / В.В. Зянько. — Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2008. — 397 с.
10. Ілляшенко С. М. Формування ринку економічних інновацій: економічні основи управління: моногр. / С. М. Ілляшенко, О. В. Прокопенко. — Суми: ВТД «Університетська книга», 2002. — 278 с.
11. Інструкція щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 1-інновація «Обстеження інноваційної діяльності промислового підприємства», затверджена Наказом Держкомстату від 20.08.2007 № 306 зареєстрована в Міністерстві юстиції України 6 вересня 2007 р. за № 1037/14304.
12. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / Н.В. Краснокутська. — К.: КНЕУ, 2003. — 504 с.
13. Кондратьев Н.Д. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения / Н.Д. Кондратьев. — М.: Экономика, 2002. — 767 с.
14. Коноплицький В.А. Економічний словник. Тлумачно-термінологічний / В. А. Коноплицький, Г. І. Філіна. — К.: КНТ, 2007. — 580 с.
15. Кругликов А.Г. Системный анализ научно-технических нововведений / А.Г. Кругликов. — М.: Наука, 1991. — 120 с.
16. Кузьмін О. Є. Управління інноваційним процесом на підприємствах: проблеми і шляхи їх розв’язання / О.Є. Кузьмін, С.В. Князь, Л.І. Мельник // Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». — 2005. — № 2. — С. 371–382.
17. Лапко О. Інноваційна діяльність в системі державного регулювання / О. Лапко; Ін-т екон. прогноз. НАН України; Івано-Франківський держ. техн. ун-т нафти і газу. — К., 1999. — 253 с.
18. Лелон П. Развитие науки и планирования научных исследований / Лелон П. — М.: Наука, 1968. — 389 с.
19. Медынский В. Г. Инновационный менеджмент / В. Г. Медынский. — М.: ИНФРА – М, 2008. — 294 с.
20. Никсон Ф. Инновационный менеджмент / Ф. Никсон. — М.: Экономика, 1997. — 240 с.
21. Осовська Г.В. Економічний словник / Г.В. Осовська, О.О. Юшкевич, Й.С. Завадський. — К.: Кондор, 2007. — 358 с.
22. Портер М. Конкуренція. — М.: Вільямс, 2001. — 495 с.
23. Санто Б. Инновация как средство экономического развития: пер. с венг. / Б. Санто. — М.: Прогресс, 1990 — 296 с.
24. Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями / Б. Твисс. — М.: Экономика, 1989. — 217 с.
25. Томпсон В. Справочник по вдохновению / В. Томпсон. — Минск: Символ, 2009. — 256 с.
26. Тоффлер Э. Шок будущего: пер. с англ. / Э. Тоффлер. — М.: ООО «Издательство АСТ», 2002. — 557 с.
27. Туган-Барановский М.И. Промышленные кризисы. Очерк из социальной истории Англии / М.И. Туган-Барановский. — К.: Наукова думка, 2004. — 368 с.
28. Тычинский А.В. Управление инновационной деятельностью компаний: современные подходы, алгоритмы, опыт / А.В.Тычинский. — Таганрог: ТРТУ, 2006. — 415 с.
29. Уткин Э.А. Инновационный менеджмент / Э.А. Уткин, Г.И. Морозова, Н.И. Морозова. — М.: АКАЛИС, 1997. — 208 с.
30. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент / Р.А. Фатхутдинов. — СПб.: Питер, 2002. — 400 с.
31. Харів П.С. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів: моногр. / П.С. Харів. — Тернопіль: Економічна думка, 2003. — 326 с.
32. Хучек М. Инновации на предприятиях и их внедрение. — М.: Луч, 1992. — 148 с.
33. Чухрай Н. Товарна

інноваційна політика: управління інноваціями на підприємстві: підручн. / Н. Чухрай, Р. Патора. – К.: Кондор, 2006. – 398 с. 34. Шумпетер Й. Теория экономического развития. Исследование предпринимательской прибыли, капитала и цикла экономической конъюнктуры / Й. Шумпетер. – М.: Прогресс, 1992. – 231 с. 35. Яковец Ю.В. Ускорение научно-технического прогресса: теория и экономический механизм / Ю.В. Яковец. – М.: Экономика, 1988. – 342 с. 36. Barnett H.G. Innovation: The Basis of Cultural Change / H.G. Barnett. – New York: McGraw-Hill Book Company, Inc., 1953. – 462 p. 37. Haberland F. Die Wirtschaft / F. Haberland. – Berlin, 1980. – № 10. – S.21. 38. Poznanski K. Innowacje w gospodarce kapitalistycznej / K. Poznanski. – Warszawa: PWN, 1979. – S. 32.

УДК: 338.24

І.Б. Скворцов, Х.В. Горбова

Національний університет “Львівська політехніка”

МОДЕЛЮВАННЯ І ОБҐРУНТУВАННЯ ЗНАЧЕНЬ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

© Скворцов І.Б., Горбова Х.В., 2011

Розглянуто методологічні проблеми моделювання і обґрунтування грошових потоків підприємств. Дослідження дало змогу встановити особливості кількісного моделювання і знайти числове значення таких потоків.

Ключові слова: вартісний потік, грошовий потік, запас, потік, моделювання економічних процесів.

DESIGN AND GROUND OF VALUES OF MONEY STREAMS OF ENTERPRISE

© Scvortsov I., Gorbova H., 2011

In the article the research of methodological problems of design and ground of money streams of enterprises is executed. The conducted research gave possibility to set the features of quantitative design and determination of number value of such streams.

Key words: a cost stream, money stream, stocked, stream, design of economic processes.

Постановка проблеми. Дослідження грошових потоків є найважливішим елементом фінансового аналізу. Це пояснюється тим, що ними обґрунтовують такі процеси і показники підприємства: його ринкову вартість і рівень капіталізації, ефективність діяльності та будь-якого інвестиційного та інноваційного проєктів, курс акцій, довгостроковий кредит тощо. Цей перелік можна продовжити. На жаль, класична економічна теорія, на нашу думку, не змогла дати відповідь на питання, як ці потоки можна моделювати і кількісно обґрунтовувати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У літературі [1, 2, 3] велика увага приділяється і грошовим потокам. Але недоліком є те, що автори зосереджуються на описі та класифікації різних видів потоків: валовий і чистий, реалізованої продукції і маргінальний (прибуток і амортизація), прибутковий (до оподаткування і чистий) тощо. Без сумніву, такий опис і класифікація також потрібні, але це тільки початкова стадія будь-якого дослідження, яка має перейти в наступний етап – створення кількісних методів моделювання і обґрунтування числового значення цих потоків. Проте таких досліджень практично не існує.